

Sygn. akt I UK 502/16

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania A.G.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
z udziałem zainteresowanej M.G.
o ubezpieczenie rolnicze,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej zainteresowanej M.G. od wyroku Sądu
Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację wnioskodawcy A.G. i zainteresowanej M.G. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 kwietnia 2015 r. w sprawie przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o ubezpieczenie rolnicze.

Decyzją z dnia 18 czerwca 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w K. stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawcy A.G. od dnia 25 marca 2014 r. Kolejną decyzją z dnia 18 czerwca 2014 r. - stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników dla M.G. od dnia 25 marca 2014 r.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w K., oddalił odwołanie A.G. od powyższych decyzji. Wskazał, że po wygaśnięciu umowy dzierżawy gospodarstwa rolnego zawartej przez wnioskodawcę, był on zobowiązany w terminie 14 dni, stosownie do treści art. 37 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, poinformować Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o zawarciu nowych umów. Wnioskodawca nie dochował 14-dniowego terminu wskazanego w powołanym przepisie, a zatem zdaniem Sądu Okręgowego słusznie został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników wraz z żoną i pozostałymi członkami rodziny. Ponadto, to nie wnioskodawca jako faktyczny posiadacz (dzierżawca) działek, a ich właściciele wystąpili z wnioskiem o dopłaty bezpośrednio.

Apelację od powyższego wyroku złożyli wnioskodawca A.G. oraz zainteresowana M.G.. Sąd drugiej instancji uznał, że uzupełnione na rozprawie apelacyjnej postępowanie dowodowe potwierdziło trafność dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń w kwestii niewykonywania przez wnioskodawcę w spornym okresie działalności rolniczej. Samo zawarcie umowy dzierżawy nie jest wystarczające do przyjęcia rzeczywistego użytkowania gruntów rolnych. Wnioskodawca słuchany w postępowaniu apelacyjnym w charakterze strony nie potrafił precyzyjnie wskazać na czym konkretnie polegało prowadzenie przez niego gospodarstwa rolnego w spornym okresie. Odległość miejsca zamieszkania wnioskodawcy od gospodarstwa rolnego wynosząca około 50 kilometrów, nasuwała wątpliwość Sądu Apelacyjnego nie tylko w odniesieniu do realnej możliwości świadczenia stałej pracy rolniczej, zwłaszcza przy jednoczesnym wykonywaniu działalności gospodarczej (jako taksówkarz), ale także pod względem ekonomicznej opłacalności użytkowania nieruchomości rolnej. Skarżący w trakcie przesłuchania nie był w stanie nawet w przybliżeniu podać kwot uzyskiwanego w spornym okresie przychodu z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego. W ocenie Sądu drugiej instancji dla wnioskodawcy podstawowym źródłem zarobkowania było prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, natomiast dzierżawa gospodarstwa rolnego miała służyć wykreowaniu pozoru prowadzenia działalności rolniczej dla potrzeb podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako sposobu na obniżenie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej.

Skargę kasacyjną zainteresowanej oparto na naruszeniu przepisów postępowania, skutkującym nieważnością postępowania przed Sądem drugiej instancji, a mianowicie art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 381 k.p.c. oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 139 § 1 k.p.c., art. 385 § 1 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ zaskarżony wyrok został wydany w warunkach nieważności postępowania - z naruszeniem art. 379 pkt 5 w zw. z art. 381 k.p.c., a nadto skarga jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem skarżącej oczywista zasadność skargi polega na pominięciu w procesie orzekania normy art. 217 § 1 k.p.c. - zgodnie z którą strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków albo dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Wniosek dowodowy zainteresowanej M.G. o przesłuchanie w charakterze świadków M.K. oraz M.S. nie mógł być zgłoszony wcześniej, to jest przed wydaniem wyroku przez Sąd Okręgowy w K. z dnia 16 kwietnia 2016 r. albowiem zainteresowana dopiero po wydaniu wyroku przez ten Sąd dowiedziała się o prawach i obowiązkach strony, w tym związanych z ciężarem dowodu, zwracając się o pomoc do profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, poprzez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c., wskazuje na występowanie w przedmiotowej sprawie nieważności postępowania oraz tego, że skarga jest

oczywiście uzasadniona, to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające te okoliczności. W odniesieniu do nieważności postępowania obowiązkiem skarżącego jest przy tym wykazanie tej przesłanki poprzez wyjaśnienie, z jakiej przyczyny i na jakiej podstawie stawia on zaskarżonemu wyrokowi tego rodzaju zarzut (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2012 r., I UK 231/12). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej polega na wyjaśnieniu, czyli na wykazaniu, dlaczego w ocenie strony skarżącej, zachodzi któraś z przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Treść tego uzasadnienia nie może być dowolna i należy ją oprzeć na argumentacji jurydycznej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2008 r., II UK 70/08, LEX nr 81858).

W rozpoznawanej sprawie skarżąca tego obowiązku nie dochowała. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się bowiem do wyjaśnienia okoliczności wskazanej w art. 398⁹ § 4 k.p.c. Kwestia nieważności postępowania została natomiast całkowicie przemilczana. Skarżąca jedynie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że "zaskarżony wyrok został wydany w warunkach nieważności postępowania - z naruszeniem art. 379 pkt 5 w zw. z art. 381 k.p.". Nie wyjaśniła jednakże na czym miałyby polegać naruszenie przez Sąd Apelacyjny tych przepisów. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego utarte jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Odnosząc się do drugiej ze wskazanych przesłanek przysądu nie sposób jednoznacznie ocenić, czy intencją skarżącej było wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uwagi na pominięcie w procesie orzekania normy art. 217 § 1 k.p.c. przez Sąd Okręgowy, czy Sąd Apelacyjny. Zauważyć należy, że skarga kasacyjna przysługuje od wyroku Sądu drugiej instancji, a zatem może być oparta wyłącznie na podstawie naruszenia prawa materialnego lub procesowego przez sąd odwoławczy. Przepis art. 217 § 1 k.p.c. jest tymczasem adresowany do Sądu pierwszej instancji, wobec czego nie może go naruszyć Sąd drugiej instancji, a tym samym nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy skargi (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 260/07, LEX nr 511679; z dnia 25 czerwca 2010 r., II UK 64/10, LEX nr 607446). Oparcie skargi kasacyjnej na tym przepisie wymagałoby odpowiedniego uzupełnienia konstrukcji zarzutu naruszenia przepisów postępowania w taki sposób, aby odnieść go do postępowania przed sądem drugiej instancji, czego skarżąca jednak nie uczyniła. Skoro naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy skargi kasacyjnej, to tym bardziej nie może być przesłanką przyjęcia jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I UK 382/11, LEX nr 1215133).

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.